

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Futro (spr.)

Sędziowie: SA Ryszard Marchwicki, SA Karol Ratajczak

po rozpoznaniu dnia 13 września 2017 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W.

przeciwko J. S. i K. S.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanej K. S.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 24 kwietnia 2017 r.

sygn. akt I C 75/16

1. odrzuca zażalenie w części dotyczącej punktu 1 zaskarżonego postanowienia;
2. zmienia zaskarżone postanowienie w punkcie 2 i uchyla zawarte w nim rozstrzygnięcie;
3. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawia do orzeczenia końcowego.

Karol Ratajczak Jan Futro Ryszard Marchwicki

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wniosek pozwanej K. S. o przywrócenie terminu i odrzucił sprzeciw pozwanej od wyroku zaocznego z dnia 19 grudnia 2016 r.

W uzasadnieniu wskazał, że wniosek pozwanej zawarty w piśmie z 23 marca 2017 r. o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego jest - co do zasady - dopuszczalny. Jednakże, przytoczone na uzasadnienie tego wniosku okoliczności nie pozwalają na jego uwzględnienie. W przypadku, gdy strona jest reprezentowana przez pełnomocnika, przy ustalaniu jej winy w niezachowaniu terminu należy uwzględniać działania pełnomocnika i okoliczność, że zaniechania osób, którymi posługuje się obciążają tegoż pełnomocnika. W niniejszej sprawie błąd pracownika kancelarii polegający na załączeniu wniosku o przywrócenie terminu do złożenia sprzeciwu od wyroku zaocznego do innej korespondencji i niewłożenie tego wniosku do koperty z kierowanym do sądu sprzeciwem od wyroku zaocznego należy uznać za niedbalstwo osoby dokonującej wysyłki. Gdyby pracownik dołożył należytej staranności wymaganej w tej sytuacji i upewnił się jakie pisma wkłada do koperty, to nie doszłoby do pomyłki, a sprzeciw od wyroku zaocznego zostałby złożony wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu. W konsekwencji, po oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu, Sąd Okręgowy na podstawie art. 344 § 3 k.p.c. odrzucił sprzeciw pozwanej od wyroku zaocznego z dnia 19 grudnia 2016 r. jako wniesiony po terminie.

W zażaleniu na to postanowienie pozwana zaskarżyła je w całości, zarzucając naruszenie art. 168 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że uchybienie terminu do złożenia wniosku o przywrócenie terminu nastąpiło z winy pełnomocnika pozwanej i w związku z tym sprzeciw od wyroku zaocznego został złożony po terminie.

W konsekwencji wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przyjęcie sprzeciwu do rozpoznania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Przede wszystkim, rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 1 zaskarżonego postanowienia o oddaleniu wniosku pozwanej o przywrócenie terminu jest niezaskarżalne. Prawdliwość stanowiska sądu pierwszej instancji w tym zakresie strona może jednak podważać w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu sprzeciwu pozwanej od wyroku zaocznego jako wniesionego po terminie (art. 380 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.).

Rację ma Sąd Okręgowy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych ugruntowane jest stanowisko, iż brak winy w uchybieniu terminu powinien być oceniany w sposób uwzględniający obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od osoby dbającej należycie o swoje interesy, a ewentualne zaniedbania pełnomocnika reprezentującego stronę powodują negatywne skutki procesowe dla samej strony, zaś pełnomocnika obciążają zaniechania osób, którymi się posługuje (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 5 maja 2016 r. II CZ 22/16, LEX nr 2080098 i z dnia 9 listopada 2016 r. II CZ 109/16, LEX nr 2182278). Rozpoznając wniosek o przywrócenie terminu nie można jednak tracić z pola widzenia celu tej instytucji. Ocena tegoż wniosku powinna być dokonywana z uwzględnieniem całokształtu okoliczności konkretnej sprawy, w sposób odpowiadający powszechnemu poczuciu sprawiedliwości, tak, by strona w sposób nieuzasadniony nie poniosła negatywnych skutków procesowych uchybienia terminu.

Z akt niniejszej sprawy wynika, że na pierwszej rozprawie w dniu 6 maja 2016 r. stawił się pozwany J. S. będący małżonkiem pozwanej K. S. i oświadczył, iż jego żona nie stawiała się ponieważ jest po udarze mózgu i nie jest osobą chodzącą, nie wychodzi z domu. Przewodnicząca pouczyła pozwanego o możliwości wystąpienia z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie dla niego i pozwanej K. S. pełnomocnika z urzędu, a pozwany wniósł o ustanowienie dla niego adwokata z urzędu. Postanowieniem z dnia 18 maja 2016 r. Sąd Okręgowy uwzględnił ten wniosek i ustanowił dla pozwanego J. S. adwokata z urzędu, który reprezentował go w procesie. W dniu 19 grudnia 2016 r. zapadł wyrok uwzględniający powództwo w całości, zasądzający solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 135 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanych do wartości opisanej w nim nieruchomości, przy czym wyrok ten jest zaoczny wobec pozwanej K. S.. W dniu 24 stycznia 2017 r. został złożony wniosek o ustanowienie adwokata z urzędu również dla pozwanej i wniosek ten został przez Sąd Okręgowy uwzględniony postanowieniem z 10 lutego 2017 r.

W uzasadnieniu wniosku z 23 marca 2017 r. o przywrócenie terminu do wniesienia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego pełnomocnik pozwanej, będący zarazem pełnomocnikiem z urzędu pozwanego J. S., podał, że pismem doręczonym w dniu 27 lutego 2017 r. został poinformowany o wyznaczeniu go pełnomocnikiem z urzędu dla pozwanej, zatem w tym dniu odpadła przyczyna uchybienia terminu do złożenia sprzeciwu od wyroku zaocznego przez pozwaną i dzień 6 marca 2017 r. był ostatnim dniem do złożenia sprzeciwu od wyroku zaocznego wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jego wniesienia. W tym dniu pracownik kancelarii wysyłał bardzo dużą ilość korespondencji i omyłkowo podpisał wniosek o przywrócenie terminu do pisma dotyczącego innej sprawy toczącej się przed Sądem Okręgowym w Koninie (pod sygn. akt I C 607/16), a nie do sprzeciwu od wyroku zaocznego w niniejszej sprawie. O powyższym pełnomocnik dowiedział się w związku z doręczeniem mu w dniu 15 marca 2017 r. postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 13 marca 2017 r. o odrzuceniu sprzeciwu od wyroku zaocznego jako wniesionego po terminie i poinformowaniem go w dniu następnym, tj. 16 marca 2017 r. przez adwokata P. K., że w przesłanej do niego korespondencji znalazł się wniosek o przywrócenie terminu, który miał być złożony razem ze sprzeciwem odrzuconym przez Sąd postanowieniem z 13 marca 2017 r. Pełnomocnik pozwanej podkreślił, że pozwana jest osobą ciężko chorą w związku z czym kontakt z nią jest wyjątkowo utrudniony i odbywa się wyłącznie

za pośrednictwem jej męża. Do pisma tego dołączył też pisemne oświadczenie adwokata P. K. z 20 marca 2017 r. potwierdzające, że w przesłanej do niego korespondencji w innej sprawie znalazł się również przedmiotowy wniosek o przywrócenie terminu, o czym poinformował telefonicznie pełnomocnika pozwanej w dniu 16 marca 2017 r.

Rozpoznając wniosek pozwanej o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego należało mieć na względzie nie tylko okoliczność, że pozwana jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, lecz również okoliczności, w jakich ten pełnomocnik został dla niej ustanowiony, a mianowicie, że został on dla pozwanej ustanowiony w związku z jej stanem zdrowia uzasadniającym uznanie jej za osobę nieporadną, która nie jest w stanie samodzielnie należycie bronić swych praw w procesie, zaś pouczenie o możliwości ustanowienia dla pozwanej pełnomocnika z urzędu zostało skierowane do jej małżonka, któremu również potrzebna jest pomoc pełnomocnika z urzędu (z akt sprawy nie wynika, jakiej treści pouczenie zostało pozwanym doręczone razem z odpisem pozwu), a w konsekwencji, że pełnomocnik z urzędu został dla pozwanej ustanowiony już po upływie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego (w uzasadnieniu postanowienia o odrzuceniu sprzeciwu z 13 marca 2017 r. Sąd Okręgowy wskazał, że doręczenie pozwanej wyroku zaocznego nastąpiło 12 stycznia 2017 r., zatem ostatnim dniem do złożenia sprzeciwu był 26 stycznia 2017 r.). Zatem, w stanie sprawy, w jakim pełnomocnik pozwanej podjął czynności w celu podważenia zapadłego w sprawie w stosunku do pozwanej wyroku zaocznego i przedstawienia jej stanowiska procesowego co do istoty sprawy właściwą drogą było złożenie sprzeciwu od tegoż wyroku wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jego wniesienia. W tych okolicznościach, oceniając wniosek pozwanej o przywrócenie terminu do złożenia powyższego wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego nie można kierować się nadmiernym rygoryzmem. W świetle ustalonych okoliczności, w jakich doszło do pomyłki przy wysyłaniu korespondencji przez pracownika kancelarii pełnomocnika pozwanej nie ma też dostatecznych przesłanek do uznania, że uchybienie terminu wynikło z błędnej organizacji pracy, za którą odpowiada pełnomocnik pozwanej lub zatrudnienia przez niego osoby nieposiadającej odpowiednich kompetencji zawodowych do wykonywania tego rodzaju czynności. Zasady doświadczenia życiowego wskazują, że tego rodzaju pomyłki mogą zdarzyć się nawet przy dokładaniu starań i sumiennym wykonywaniu obowiązków przez osobę zajmującą się wysyłką dokumentów, w szczególności obejmującą dużą ilość pism. Uwzględniając dodatkowo, że przekroczenie terminu nie jest znaczne, zatem nie można uznać, iż za nieuwzględnieniem wniosku o przywrócenie terminu przemawia wzgląd na stabilizację sytuacji ugruntowanej przez upływ czasu, powstałej w następstwie niedokonania czynności procesowej w terminie, należało przychylić się do wniosku pełnomocnika pozwanej w piśmie z 23 marca 2017 r. o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego. W tej sytuacji, Sąd Okręgowy winien rozpoznać wniosek pozwanej o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego z dnia 19 grudnia 2016 r.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 373 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c. i art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 postanowienia, orzekając jak w punkcie 2 postanowienia na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Nie jest takim orzeczeniem niniejsze postanowienie.

Zasada odpowiedzialności za wynik procesu. jest naczelną zasadą w zakresie kosztów procesu przyjętą przez kodeks postępowania cywilnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2011 r., I CZ 67/11 LEX nr 1084691) Zgodnie z tą zasadą powód wygrywający proces ma prawo żądać zwrotu także kosztów postępowania incydentalnego. (z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 1973 II CR 159/73 - OSNC 1974/5/90).

Karol Ratajczak Jan Futro Ryszard Marchwicki